

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

PARTIZANSKE SMUČINE – CERKNO 1945

Cerkno, 23.01.2015

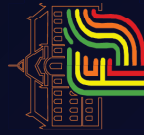
**ŠPORTNI VIDIKI SMUČARSKEGA TEKMOVANJA V
PARTIZANSKEM CERKNEM
(Poskus opredelitve)**

Dr. Herman BERČIČ

SMUČARSKO PARTIZANSKO CERKNO - 1945

- Obravnava smučarskih dogodkov v Cerknem – 1945 je mogoča z več zornih kotov ali vidikov kot so zgodovinski, narodno - obrambni, socialno - družbeni, medicinsko - zdravstveni, socialno - psihološki, socialno-ekonomski, kulturni, moralno - etični, športno - kulturni in drugi.
- Med posameznimi vidiki je torej pomemben in zanimiv tudi športno-kulturni oz športni vidik ali športni vidiki, z vsemi razsežnostmi, ki športno dejavnost opredeljujejo.
- Šport je človekova dejavnost, ki izvira iz njegove biti in vključuje telesno, duševno, čustveno, socialno, socialno, konativno (vedenjsko), kognitivno (spoznavno), motivacijsko in duhovno komponento.
- Naravo športa opredeljujejo gibanje (lepota gibanja) oz. gibalne dejavnosti, igra (igrivost), merjenje sil, tekma (tekmovalnost), športni duh.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA
ŠOLSKE VEŠTINE

PARTIZANSKE SMUČINE CERKNO '45

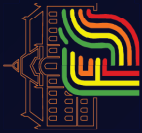

PRIPRAVE UDELEŽENIH PARTIZANOV NA SMUČARSKA TEKMOVANJA

- Partizanski borci so prihajali na tekmovanja neposredno iz partizanskih enot: čet, bataljonov, brigad, štabov in drugih partizanskih organizacijskih enot (smučarske delavnice).
- Športnih priprav, ki izhajajo iz teorije in prakse športnega treniranja, ki jih poznamo danes, ni bilo. (timska obravnava, periodizacija treninga, kondicijske priprave, učenje in izpopolnjevanje tehnike, osvajanje določenih ideomotornih struktur, situacijski trening, psihične priprave, preverjanje in vrednotenje inicialnega (začetnega), vmesnih in finalnega (končnega) stanja itd.
- Iskanje borcev – tekmovalcev po enotah je bilo organizirano pa tudi naključno. Med tekmovalci so bili borci Prešernove, Vojkove in Gradnikove brigade, jurišnega bataljona, štaba XXXI. divizije, jurišnega voda in partizanskih smučarskih delavnic z določenimi smučarskimi znanji.

4713/1

UNIVERZA V L
FAKULTETA Z

Miloš Rutar

SODELOVATI IN ZMAGATI

PSIHOFOZIČNE SPOSOBNOSTI, LASTNOSTI IN ZNANJA PARTIZANOV ZA UDELEŽBO NA TEKMOVANJIH

- Pričujoče teoretične razmisleke in ugotovitve, ki bi bile plod znanstveno-raziskovalnega dela in dobljenih podatkov v takratnem obdobju, ni mogoče potrditi ali ovreči. Teh preprosto ni bilo. Obstoja le logično sklepanje na osnovi izvedenih tekmovanj (virov) in strokovnih védenj.
- Morfološke (antropometrijske) značilnosti (ITM - indeks) - zaradi partizanskega načina bojevanja, bivanja v naravi, pohodov in bitk, psihofizičnih naporov, načina prehranjevanja itd. so bili borci – tekmovalci dorasli smučarskim tekmovanjem.
- Splošne motorične (gibalne) sposobnosti (moč, hitrost, koordinacija, gibljivost, preciznost, ravnotežje) in specialna motorična znanja (veleslalom, skoki, patroljni teki), so bili individualno pogojeni in plod predvojnih izkušenj in tudi pridobljenih v smučarskih desetinah ali vodih.
- Funkcionalne sposobnosti (vzdržljivost) udeleženih partizanskih borcev, so bile zaradi nenehnih pohodov, zasedanja položajev, bitk in premikov ter premagovanja ovir na zavidljivi ravni (posamezni borci so po pohodu iz svojih enot in prihodu v Cerkljo ob Kopru neposredno na tekmovanje).

Vodja tekmovanja podporočnik Tone Ažman daje patroljam zadnja navodila

DOMNEVNA MOTIVACIJSKA STRUKTURA BORCEV - TEKMOVALCEV

- ❖ **Motiv svobode** – bližajoči se konec vojne.
- ❖ **Motiv zadovoljstva** – zdravo veselje in radost ob zimskem tekmovanju.
- ❖ **Motiv doživetja** – odmevna doživetja v svobodnem Cerknem.
- ❖ **Motiv druženja** – skupna borba in tekmovanje za isto stvar
- ❖ **Motiv zmage** – zdrava tekmovalnost in merjenje sil v športnem duhu

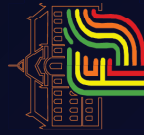
Med vrati proge na pobočju Janževice Marijan Masterl, ki se je uvrstil na tretje mesto. Masterl se je takorekoč na ukaz udeležil tekmovanja. Politični komisar divizije Ivan Franko-Iztok je povedal Dragu Flisu-Streli, da je bil Masterl pred vojno alpski tekmovalac, tako da ga je kot predpostavljeni poslal na tekmovanje. Masterl je štartal kar s fotoaparatom »retineta«, s katerim je pozneje posnel številne fotografije s skakalne tekme.

Foto: fotoreporter XXXI. divizije (ime neznano)

DOMNEVNA MOTIVACIJSKA STRUKTURA BORCEV - TEKMOVALCEV

- ❖ **Motiv pripadnosti** – pripadnost partizanski vojski.
- ❖ **Motiv notranje življenjske moči** – pričakovanja za boljše in lepše življenje v prihodnje
- ❖ **Motiv ustvarjalnosti** – želja po ustvarjanju v carstvu svobode na snegu.
- ❖ **Motiv lepote gibanja** – lepota poleta na smučeh ali v smučarskem zavoju
- ❖ **Motiv sprostitve** – smučarska tekmovanja kot nasprotna utež partizanskim bojem

UNIVERZA V L
FAKULTETA Z

Med pokali in diplomami je Finžgarju najbolj pri srcu partizansko priznanje Cerknega, kjer je zmagal januarja 1945

ETIČNO-MORALNI VIDIK ŠPORTA IN ŠPORTNIH TEKMOVANJ (Pediček, 1970)

- Moralne vrednote so neločljiva sestavina svobodno izbrane človekove dejavnosti, ki jo imenujemo šport.
- V naravi “pravega” športa, brez odklonov, lahko odkrijemo bogato etično vrednostno skalo.
- Človekovo športno udejstvovanje je izraz njegove ustvarjalnosti, želje po tekmovanju, merjenju sil in sposobnosti ter potrjevanju samega sebe – v ospredju pa je etično moralni vidik.
- Vsaka prava športna dejavnost se odvija onkraj dela (borbe, boja) v carstvu svobode in čimbolj je kakšno človekovo delovanje resnično svobodno, tem bogatejša je njegova moralno vrednostna pogojenost.

Rudi Finžgar je zmagal s skokom 25 metrov

SISTEM VREDNOT UDELEŽENCEV V ŠPORTU

- **Vsa resničnost in struktura vrednot v športu ima svoj začetek in konec, razvojnost in verifikacijo v človeku, v njegovem spoznavno-čustvenem odnosu do športa, v njegovi posredni ali neposredni športni dejavnosti (Pediček, 1970).**
- **Sistem vrednot pomembno vpliva na posamezno človekovo dejavnost in tudi na športno.**
- **Usmeritev k izbranemu cilju in doseganje le-tega je v temelju odvisna prav od pridobljenih vrednot, ki so strukturirane v določen sistem.**
- **Vrednote v športu (hedonistične, čutne, estetske, moralne, duhovne), so vse tisto, kar človeka z delovanjem v športu uresničuje kot bivanjsko bitje.**

Patrulje so na strelišču streljale v prazne kiantarice

ETIČNO-MORALNI VIDIK ZIMSKIH TEKMOVANJ V CERKNEM - 1945

- Zimsko športno tekmovanje v Cerknem je bilo v vojnem obdobju najtesneje povezano z vrednostnim sistemom vseh takrat sodelujočih borcev, organizatorjev in tekmovalcev.
- Tekmovanje posameznikov je bilo hkrati tekmovanje za skupno stvar – svobodo kot najvišjo vrednoto.
- V partizanskem Cerknem so bile moralne vrednote borcev, organizatorjev in tekmovalcev jasno in nedvoumno izražene, sicer tekmovanja sploh ne bilo.

UNIVERZA
FAKULTETA

Janez Štefe

VREDNOTE UDELEŽENIH PARTIZANOV NA TEKMOVANJU V CERKNEM

- Struktura vrednot partizanskih borcev na področju športa se je oblikovala skozi izkustveni in spoznavno-čustveni odnos
- Tovarištvo in pomoč v boju in na tekmovanju
- Požrtvovalnost na pohodih v borbah in na tekmih
- Odgovornost v različnih okoliščinah, tudi v Cerknem
- Vztrajnost na poti do izbranega cilja, tudi v športni borbi
- Nepopustljivost tudi ob večjih naporih
- Pogum in odločnost v bojih in na tekmah
- Skrb za soborca - sposobnost empatije – živeti se v vlogo soborca

POMEMBNOST IN ODMEVNOST PARTIZANSKEGA ŠPORTNEGA TEKMOVANJA V CERKNEM

- Partizansko smučarsko tekmovanje v Cerknem je bil odmeven, narodno - spodbujajoč in enkraten športni dogodek.
- Organizacijska, vsebinska, materialna in kadrovska zasnova ter izvedba zimskega športnega tekmovanja se je kasneje zrcalila na različnih področjih.
- Prenos idej, izkušenj in znanj v pripravo in izvedbo prihodnjih večjih smučarskih tekmovanj (Igmanski marš, Po stezah partizanske Jelovice, Memorial v Mrkpolju itd).
- Povezava s kasnejšim razvojem tovarne Elan v Begunjah in gospodarskim razvojem v Cerknem.
- Partizanske smučine Cerkno – 45 kot nadaljevanje in kakovostna nadgradnja smučarske prireditve v Cerknem pred 70 – timi leti.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

**HVALA LEPA ZA VAŠO
POZORNOST**

